CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
DOMNUL MACIEJ SZPUNAR
prezentate la 14 ianuarie 2021 [1]

Cauza C-762/19

SIA „CV-Online Latvia”
împotriva
SIA „Melons”

[cerere de decizie preliminară formulată de Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija (Curtea Regională din Riga, Secția civilă, Letonia)]

„Trimitere preliminară – Protecția juridică a bazelor de date – Directiva 96/9/CE – Articolul 7 – Dreptul *sui generis* al producătorilor de baze de date – Interdicție pentru orice terț de «a extrage» sau de «a reutiliza» fără autorizarea producătorului ansamblul sau o parte substanțială a conținutului bazei de date – Bază de date disponibilă pe un site internet – Afișare de către operatorul unui motor de căutare a unui hiperlink care redirecționează către acest site și a unor metataguri care conțin informații ce figurează în baza de date”

Introducere

1. În cadrul familiei drepturilor de proprietate intelectuală, dreptul *sui generis* de protecție a bazelor de date se numără printre cele mai noi. Instituirea sa ține de digitalizare și de apariția internetului. Astfel, creșterea exponențială a cantității de informații accesibile datorită digitalului a făcut deosebit de utilă și deci avantajoasă din punct de vedere economic dispunerea acestor informații în baze de date care pot fi consultate online. În același timp, în mediul digital este deosebit de ușor să se efectueze o copie perfectă a datelor dintr-o bază la un cost neglijabil și să se profite astfel în mod nejustificat de efortul altuia. Prin urmare, în dreptul Uniunii a fost instituit un mecanism de protecție.

2. Desigur, bazele de date pot să beneficieze în dreptul statelor membre de protecția prin dreptul de autor. Totuși, această protecție impune în mod normal un anumit grad de originalitate în selectarea sau în dispunerea datelor. Or, pentru ca o bază de date să fie utilă, ea trebuie, în măsura posibilului, să fie exhaustivă, iar datele trebuie să fie dispuse potrivit unei ordini relevante pentru tipul de date vizate, și anume alfabetică, cronologică sau de altă natură, pentru a permite identificarea cu ușurință a datelor căutate, întrucât aceasta este prima vocație a unei baze de date. În consecință, în cea mai mare parte a situațiilor, nici selectarea elementelor unei baze, nici dispunerea lor nu pot fi originale [2]. Pe de altă parte, deși structura unei baze de date poate beneficia de protecția dreptului de autor, situația este diferită în ceea ce privește conținutul său, cu excepția cazului în care este el însuși original.

1 Limba originală: franceza.

2 A se vedea în special Derclaye, E., *The Legal Protection of Databases: A Comparative Analysis*, Edward Elgar Publishing, Cheltenham, 2008, p. 44-47.

3. Din această nevoie de protecție, diferită de protecția numai prin dreptul de autor, s-a născut în dreptul Uniunii dreptul *sui generis* de protecție a bazelor de date. Asimilat adesea unui drept conex dreptului de autor [3], dreptul *sui generis* urmărește să protejeze investiția producătorului unei baze de date în obținerea, în verificarea și în prezentarea acestor date. Întrucât se situează la limita dintre dreptul de proprietate intelectuală și dreptul concurenței neloiale [4], dreptul *sui generis* necesită o prudentă evaluare comparativă între, pe de o parte, interesele legitime ale producătorilor bazelor de date în protecția posibilităților de amortizare a investiției lor și, pe de altă parte, interesul utilizatorilor și al concurenților acestor producători în accesul la informația brută și în posibilitatea creării unor produse inovatoare bazate pe aceste informații.

4. Prezenta cauză, care privește o astfel de evaluare comparativă, este introdusă de producătorul unei baze de date, în speță anunțuri de angajare, împotriva unui agregator de conținut pe internet care permite consultarea unor astfel de anunțuri conținute pe diferite site-uri internet [5]. Se va ridica în special problema dacă soluția adoptată de Curte cu privire la „metamotoarele de căutare” [6] poate fi transpusă în speță. Prezenta cauză oferă de asemenea ocazia de a dezvolta și de a detalia această soluție în raport cu normele de concurență, în special cele privind concurența neloială și abuzul de poziție dominantă.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

5. În temeiul articolului 1 alineatele (1) și (2) din Directiva 96/9/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 martie 1996 privind protecția juridică a bazelor de date [7]:

„(1) Prezenta directivă privește protecția juridică a bazelor de date, indiferent de forma acestora.

(2) În înțelesul prezentei directive, «bază de date» înseamnă o culegere de opere, de date sau de alte elemente independente, dispuse sistematic sau metodic și accesibile în mod individual prin mijloace electronice sau de altă natură.”

6. Articolul 7 din directiva menționată, care figurează în capitolul III din aceasta, intitulat „Dreptul *sui generis*”, prevede:

„(1) Statele membre prevăd pentru producătorul unei baze de date dreptul de a interzice extragerea și reutilizarea ansamblului sau ale unei părți substanțiale, evaluată calitativ sau cantitativ, a conținutului acesteia atunci când obținerea, verificarea sau prezentarea acestui conținut atestă o investiție substanțială din punct de vedere calitativ sau cantitativ.

(2) În înțelesul prezentului capitol:

(a) «extragere» înseamnă transferul permanent sau temporar al ansamblului sau al unei părți substanțiale din conținutul bazei de date pe un alt suport prin orice mijloc sau sub orice formă;

3 A se vedea Derclaye, E., *op. cit.*, p. 53 și 54.

4 A se vedea Derclaye, E., *op. cit.*, p. 53.

5 A se vedea punctul 25 din prezentele concluzii.

6 Hotărârea din 19 decembrie 2013, Innoweb (C-202/12, denumită în continuare, „Hotărârea Innoweb”, EU:C:2013:850).

7 JO 1996, L 77, p. 20, Ediție specială, 13/vol. 17, p. 102.

(b) «reutilizare» înseamnă orice formă de punere la dispoziția publicului a totalității sau a unei părți substanțiale a conținutului bazei prin distribuția de copii, prin închiriere, prin transmitere online sau sub alte forme. Prima vânzare a unei copii a bazei de date în cadrul [Uniunii] de către titularul dreptului sau cu consimțământul acestuia epuizează dreptul de a controla revânzarea acestei copii în cadrul [Uniunii].

[…]

(5) Extragerea și reutilizarea repetate și sistematice ale unor părți nesubstanțiale ale conținutului bazei de date care ar presupune acte contrare unei exploatări normale a acestei baze de date sau care ar aduce în mod nejustificat atingere intereselor legitime ale producătorului bazei de date nu sunt autorizate."

7. În sfârșit, potrivit articolului 13 din directiva menționată:

„Prezenta directivă nu aduce atingere dispozițiilor privind în special […] dispoziții legale privind practicile restrictive și concurența neloială […]".

Dreptul leton

8. Dispozițiile Directivei 96/9 privind dreptul *sui generis* au fost transpuse în dreptul leton la articolele 57-62 din Autortiesību likums (Legea privind drepturile de autor) din 6 aprilie 2000[8], astfel cum a fost modificată prin Legea din 22 aprilie 2004[9].

Situația de fapt, procedura și întrebările preliminare

9. SIA CV-Online Latvia (denumită în continuare „CV-Online"), societate de drept leton, administrează site-ul internet „CV.lv". Acest site cuprinde o bază de date, dezvoltată și actualizată periodic de CV-Online, care conține anunțuri de angajare publicate de angajatori.

10. Pe de altă parte, site-ul „CV.lv" este prevăzut cu metataguri (*meta tags*), de tip „microdate" (*microdata*), în conformitate cu vocabularul stabilit de Schema.org, un consorțiu de patru motoare majore de căutare pe internet[10]. Aceste taguri nu sunt vizibile la momentul deschiderii paginii de internet a CV-Online. Ele permit motoarelor de căutare pe internet să identifice mai bine conținutul fiecărei pagini pentru a o indexa în mod corect. Acest lucru prezintă importanță pentru plasarea paginii în rezultatele unei căutări efectuate cu ajutorul unui motor de căutare. În cazul site-ului internet al CV-Online, aceste metataguri conțin, pentru fiecare anunț privind un loc de muncă vacant care figurează în baza de date, următoarele cuvinte-cheie: „denumirea postului", „denumirea întreprinderii", „locul de muncă" și „data publicării anunțului".

11. SIA Melons, de asemenea societate de drept leton, administrează site-ul internet „KurDarbs.lv", care este un motor de căutare specializat în anunțuri de angajare. Acest motor permite o căutare pe mai multe site-uri internet care conțin anunțuri de angajare, potrivit unor criterii diferite, printre care tipul postului și locul de muncă. Prin intermediul hiperlinkurilor, site-ul „KurDarbs.lv" redirecționează utilizatorii către site-urile internet pe care au fost publicate inițial informațiile căutate, printre care site-ul CV-Online. Metatagurile inserate de CV-Online în programarea site-ului său internet sunt afișate de asemenea în lista rezultatelor obținute la momentul utilizării motorului de căutare al Melons.

8 *Latvijas Vēstnesis*, 2000, nr. 148/150.

9 *Latvijas Vēstnesis*, 2004, nr. 69.

10 Bing, Google, Yahoo și Yandex.

12. Întrucât a considerat că există o atingere adusă dreptului său *sui generis*, CV-Online a introdus o acțiune în justiție împotriva Melons. Ea susține că Melons „extrage” și „reutilizează” o parte substanțială a conținutului bazei de date prezente pe site-ul „CV.lv”. Instanța de prim grad de jurisdicție a constatat o încălcare a dreptului în cauză pentru motivul că exista o „reutilizare” a bazei de date.

13. Melons a declarat apel împotriva hotărârii pronunțate în primă instanță în fața instanței de trimitere. Ea subliniază că site-ul său internet nu asigură transmiterea online, cu alte cuvinte, nu funcționează „în timp real”. Pe de altă parte, susține că trebuie să se facă distincție între site-ul „CV.lv” și baza de date pe care acesta o conține. Melons subliniază în această privință că metatagurile utilizate de CV-Online sunt cele care generează apariția informațiilor referitoare la anunțurile de angajare în rezultatele obținute prin intermediul motorului de căutare „KurDarbs.lv”. Or, aceste metataguri nu ar face parte din baza de date.

14. În aceste împrejurări, Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija (Curtea Regională din Riga, Secția civilă, Letonia) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Activitatea pârâtei-apelante, care constă în redirecționarea utilizatorului final, prin intermediul unui hiperlink, către site-ul internet al reclamantei-intimate, unde se poate consulta o bază de date cu anunțuri de angajare, trebuie interpretată în sensul că este inclusă în definiția noțiunii de «reutilizare» prevăzută la articolul 7 alineatul (2) litera (b) din [Directiva 96/9], mai exact în reutilizarea bazei de date prin altă modalitate de trimitere?

2) Informațiile conținute în metatagurile afișate în motorul de căutare al pârâtei apelante trebuie interpretate în sensul că sunt incluse în definiția noțiunii de «extragere» prevăzută la articolul 7 alineatul (2) litera (a) din [Directiva 96/9], mai exact în transferul permanent sau temporar al ansamblului sau al unei părți substanțiale din conținutul bazei de date pe un alt suport prin orice mijloc sau sub orice formă?”

15. Cererea de decizie preliminară a fost primită la Curte la 17 octombrie 2019. Părțile din litigiul principal, guvernul leton, precum și Comisia Europeană au depus observații scrise. Aceleași părți interesate au fost reprezentate în cadrul ședinței care a avut loc la 22 octombrie 2020.

Analiză

16. Instanța de trimitere adresează două întrebări preliminare cu privire atât la extragerea, cât și la eventuala reutilizare a bazei de date a CV-Online de către Melons. Ne temem însă că, astfel cum sunt formulate, aceste întrebări omit adevăratele probleme juridice legate de utilizarea efectuată de Melons a bazei de date a CV-Online, precum și de refuzul acesteia din urmă de a tolera această utilizare. Prin urmare, în opinia noastră, este necesar să se reformuleze întrebările pentru a oferi un răspuns util instanței de trimitere [11].

17. Pe de altă parte, prezenta cerere de decizie preliminară se întemeiază pe premisa potrivit căreia ar exista o bază de date protejată prin dreptul *sui generis*, garantat de dispozițiile capitolului III din Directiva 96/9, fără a menționa însă vreo constatare din partea instanțelor naționale în această privință. Or, o analiză a condițiilor acestei protecții în împrejurările speței ar putea fi utilă în vederea aprecierii unei eventuale atingeri aduse drepturilor conferite de aceste dispoziții.

11 A se vedea punctul 28 din prezentele concluzii.

Cu privire la existența unei baze de date protejate

18. Reamintim că articolul 1 alineatul (2) din Directiva 96/9 definește baza de date ca fiind o „o culegere de opere, de date sau de alte elemente independente, dispuse sistematic sau metodic și accesibile în mod individual prin mijloace electronice sau de altă natură". Curtea a avut deja ocazia să statueze că prin „elemente independente" trebuie să se înțeleagă „elemente care pot fi separate unele de altele fără ca valoarea conținutului lor informativ, literar, artistic, muzical sau de altă natură să fie afectată" [12]. Cu alte cuvinte, aceste elemente trebuie să aibă „o valoare informativă autonomă" [13]. Pe de altă parte, o bază de date trebuie să cuprindă „un mijloc tehnic, precum un procedeu electronic, electromagnetic sau electrooptic, […] sau un alt mijloc, […] care să permită localizarea oricărui element independent conținut în aceasta" [14]. Astfel, un element util al unei baze de date este un element localizabil și accesibil al acestei baze, care are o valoare informativă autonomă.

19. În ceea ce privește protecția unei baze de date prin dreptul *sui generis*, aceasta nu se aplică, în conformitate cu articolul 7 alineatul (1) din Directiva 96/9, decât cu condiția ca obținerea, verificarea sau prezentarea conținutului acestei baze să ateste o investiție substanțială din punct de vedere calitativ sau cantitativ [15]. Astfel, scopul dreptului *sui generis* este de a proteja investiția producătorului bazei de date în crearea acesteia [16]. Fiind vorba despre o chestiune de fapt, revine instanțelor naționale sarcina de a aprecia dacă baza de date a cărei protecție este solicitată atestă o asemenea investiție. Această apreciere este însă importantă din punctul de vedere al interpretării Directivei 96/9 și al aplicării dispozițiilor care o transpun, întrucât eventuala atingere adusă dreptului *sui generis* instituit prin această directivă nu trebuie analizată din perspectiva bazei de date *in abstracto*, ci din perspectiva acestei investiții [17].

20. Pe de altă parte, deși Directiva 96/9 nu definește noțiunea de „investiție substanțială", Curtea a oferit anumite elemente ale acestei definiții. Astfel, aceasta a statuat că investiția în obținerea conținutului unei baze de date privește „mijloacele consacrate căutării unor elemente existente și asamblării acestora în baza menționată, excluzând mijloacele utilizate pentru crearea acelorași elemente" [18]. Investiția în verificarea unui asemenea conținut constă în „mijloacele consacrate, în vederea asigurării fiabilității informației conținute în baza menționată, controlului exactității elementelor căutate, la momentul constituirii acestei baze, precum și pe durata funcționării acesteia" [19], ceea ce include în mod necesar actualizarea bazei de date și eliminarea elementelor perimate. În sfârșit, investiția în prezentarea conținutului bazei de date include „mijloacele menite să confere bazei menționate funcția sa de prelucrare a informației, și anume cele consacrate dispunerii sistematice sau metodice a elementelor conținute în această bază, precum și organizării accesibilității lor individuale" [20]. Această din urmă categorie cuprinde, așadar, investiția într-un dispozitiv de căutare, dacă baza de date este prevăzută cu asemenea dispozitiv.

12 Hotărârea din 9 noiembrie 2004, Fixtures Marketing (C-444/02, EU:C:2004:697, punctul 29).

13 Hotărârea din 9 noiembrie 2004, Fixtures Marketing (C-444/02, EU:C:2004:697, punctul 33).

14 Hotărârea din 9 noiembrie 2004, Fixtures Marketing (C-444/02, EU:C:2004:697, punctul 30).

15 Condiționarea protecției unei baze de date de existența unei investiții substanțiale diferențiază dreptul *sui generis* prevăzut la articolul 7 din Directiva 96/9 de anumite drepturi conexe dreptului de autor al căror obiectiv principal este de asemenea recompensarea unei investiții, dar care nu implică o asemenea condiție [precum dreptul producătorilor de fonograme în discuție în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea din 29 iulie 2019, Pelham și alții (C-476/17, EU:C:2019:624)].

16 A se vedea considerentele (39)-(42) ale Directivei 96/9.

17 A se vedea în acest sens Hotărârea din 9 noiembrie 2004, The British Horseracing Board și alții (C-203/02, EU:C:2004:695, punctul 69).

18 Hotărârea din 9 noiembrie 2004, Fixtures Marketing (C-338/02, EU:C:2004:696, punctul 24).

19 Hotărârea din 9 noiembrie 2004, Fixtures Marketing (C-338/02, EU:C:2004:696, punctul 27).

20 Hotărârea din 9 noiembrie 2004, Fixtures Marketing (C-338/02, EU:C:2004:696, punctul 27).

21. În ceea ce privește baza de date a CV-Online, se pare că elementele independente care formează conținutul acesteia sunt anunțurile de angajare. Astfel, fiecare anunț de angajare constituie o unitate de informație care, pe de o parte, are o valoare informativă autonomă și, pe de altă parte, poate fi separată de celelalte anunțuri de angajare conținute în această bază de date. De altfel, fiecare anunț de angajare din baza de date a CV-Online este accesibil în mod individual datorită formularului de căutare pe care îl conține această bază.

22. Aceste elemente nu sunt create de CV-Online, ci îi sunt furnizate de angajatori. Această societate asigură de asemenea, într-o anumită măsură, verificarea elementelor respective, precum și prezentarea lor, în special prin furnizarea unui formular de căutare pe site-ul său internet. Deși revine instanței de trimitere sarcina de a verifica dacă CV-Online poate atesta o investiție substanțială în crearea bazei sale de date, la prima vedere, nimic nu permite repunerea în discuție a premisei potrivit căreia aceasta este într-adevăr situația.

Cu privire la conținutul întrebărilor preliminare

23. Prin intermediul primei întrebări preliminare, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă redirecționarea utilizatorului, prin intermediul unui hiperlink, către un site internet unde se poate consulta conținutul unei baze de date cu anunțuri de angajare este inclusă în definiția noțiunii de „reutilizare” prevăzută la articolul 7 alineatul (2) litera (b) din Directiva 96/9.

24. Chiar considerând că nu este vorba despre o redirecționare oarecare „către o bază de date”, ci despre o redirecționare către elemente individuale ale acestei baze, în speță anunțurile de angajare, apreciem că adevărata problemă pe care o ridică această întrebare rezidă nu în hiperlinkurile ca atare [21], ci în modul în care sunt selectate anunțurile de angajare către care redirecționează aceste linkuri.

25. Or, această selectare se efectuează cu ajutorul motorului de căutare specializat în anunțurile de angajare furnizat de Melons. Acest motor de căutare reproduce și indexează site-urile care cuprind anunțuri de angajare, precum site-ul „CV.lv”, și permite ulterior efectuarea unor căutări în conținuturile indexate [22] potrivit unor criterii precum natura postului și a locului de muncă, care sunt cele două criterii cele mai importante în căutarea unui loc de muncă. Este vorba, așadar, despre un motor de căutare specializat în căutarea în baze de date accesibile pe internet, în speță baze cu anunțuri de angajare. Astfel de motoare de căutare sunt denumite adesea „agregatori de conținuturi”. Calificarea, din punctul de vedere al articolului 7 din Directiva 96/9, a rezultatelor care pot fi obținute de utilizatori prin intermediul acestui motor de căutare este cea care constituie problema de drept relevantă pentru a oferi un răspuns util la prima întrebare preliminară.

26. Prin intermediul celei de a doua întrebări preliminare, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă informațiile care provin din metatagurile de pe un site internet conținând o bază de date, afișate de motorul de căutare pe internet furnizat de un terț trebuie interpretate în sensul că sunt incluse în definiția noțiunii de „extragere” prevăzută la articolul 7 alineatul (2) litera (a) din Directiva 96/9.

21 Dacă Curtea a considerat că hiperlinkurile, inclusiv „linkurile profunde”, nu constituie o atingere adusă dreptului de punere la dispoziția publicului sub regimul articolului 3 din Directiva 2001/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2001 privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională (JO 2001, L 167, p. 10, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 230) (Hotărârea din 13 februarie 2014, Svensson și alții, C-466/12, EU:C:2014:76), nu vedem motivul pentru care aceste linkuri ar constitui o atingere adusă dreptului de reutilizare a conținutului unei baze de date accesibile pe internet, această reutilizare fiind definită ca „orice formă de punere la dispoziția publicului ” a unui astfel de conținut.

22 Potrivit descrierii funcționării acestui motor de căutare furnizate în ședință de CV-Online și necontestate de Melons.

27. Problema dacă reproducerea și punerea la dispoziția publicului a metatagurilor de pe un site internet conținând o bază de date intră în definiția noțiunii de „extragere” a conținutului acestei baze în sensul articolului 7 alineatul (2) litera (a) din Directiva 96/9 este cu siguranță interesantă în sine [23]. Totuși, considerăm că această a doua întrebare, la fel ca prima, ține de o problemă mai generală, și anume, încă o dată, cea a aprecierii funcționării unui motor de căutare specializat din punctul de vedere al dreptului *sui generis* prevăzut la articolul 7 din această directivă.

28. Pentru aceste motive, pentru a oferi un răspuns util instanței de trimitere, propunem analizarea celor două întrebări preliminare împreună, înțelegându-le în sensul că privesc aspectul dacă, în temeiul articolului 7 alineatele (1) și (2) din Directiva 96/9, producătorul unei baze de date accesibile în mod liber pe internet are dreptul de a interzice utilizarea acestei baze de date de către un motor de căutare pe internet specializat în căutarea conținuturilor bazelor de date (agregator de conținut).

Cu privire la interpretarea articolului 7 alineatele (1) și (2) din Directiva 96/9

29. Enunțarea problemei astfel cum a fost realizată la punctul 28 din prezentele concluzii permite să se vadă similitudinea dintre prezenta cauză și cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Innoweb, în care Curtea a avut ocazia să se pronunțe cu privire la calificarea, din punctul de vedere al dreptului *sui generis* prevăzut de Directiva 96/9, a unui metamotor de căutare care permite efectuarea de căutări în bazele de date ale altor persoane. Prin urmare, problema care se ridică este dacă – și în ce măsură – soluția reținută de Curte în acea cauză poate fi transpusă în speță.

Cauza Innoweb

30. Cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Innoweb privea un motor de căutare specializat în anunțurile privind vânzarea de vehicule de ocazie. Acest motor de căutare, disponibil pe internet, permitea efectuarea unor căutări pe site-uri internet de anunțuri auto calificate drept baze de date protejate prin dreptul *sui generis* prevăzut de Directiva 96/9, utilizând formularele de căutare proprii ale site-urilor internet menționate, de unde denumirea sa de „metamotor de căutare”. Acest metamotor de căutare traducea cererile utilizatorilor astfel încât să fie comprehensibile pentru formularele de căutare ale site-urilor internet care cuprindeau anunțuri auto, permițând astfel utilizatorilor să efectueze o căutare pe mai multe site-uri simultan, potrivit, *grosso modo*, acelorași criterii precum cele utilizate de aceste site-uri, și anume caracteristicile relevante ale vehiculelor de ocazie. Rezultatele căutării metamotorului cuprindeau anunțurile disponibile în funcție de criteriile alese, printre altele, cu hiperlinkuri către site-urile internet pe care erau plasate aceste anunțuri [24].

31. În hotărârea sa, Curtea a statuat că, în împrejurări precum cele din procedura principală în acea cauză, operatorul unui metamotor de căutare efectua o reutilizare, în sensul articolului 7 alineatul (1) din Directiva 96/9, a ansamblului sau a unei părți substanțiale a conținutului unei baze de date constituite de site-ul internet în care acest metamotor permitea efectuarea unor căutări [25].

23 În această privință, anumite indicații pot fi găsite în jurisprudența Curții. Aceasta a statuat printre altele că noțiunile de „extragere” și de „reutilizare”, în sensul articolului 7 din Directiva 96/9, nu pot fi limitate la cazurile de extragere și de reutilizare efectuate direct din baza de origine și nici nu presupun un acces direct la această bază (Hotărârea din 9 noiembrie 2004, The British Horseracing Board și alții, C-203/02, EU:C:2004:695, punctele 52 și 53). Considerăm că acest lucru răspunde la argumentul principal al Melons, potrivit căruia metatagurile cu care este prevăzut site-ul internet al CV-Online nu constituie o parte din baza sa de date. Ar rămâne totuși de stabilit dacă informațiile pe care le conțin aceste taguri constituie partea substanțială a conținutului acestei baze de date.

24 A se vedea Hotărârea Innoweb, punctele 9-11, precum și 25 și 26.

25 Hotărârea Innoweb, dispozitivul.

32. Astfel, Curtea a considerat, printre altele, că un metamotor de căutare, care permite explorarea tuturor datelor care figurează într-o bază de date protejată, furnizează utilizatorilor săi, care trebuie calificați drept public, un acces la întreg conținutul acestei baze pe o altă cale decât cea prevăzută de producătorul său [26]. Acest metamotor de căutare se apropie, așadar, de un produs concurent parazit vizat în considerentul (42) al Directivei 96/9, întrucât seamănă cu o bază de date, fără însă a dispune el însuși de date [27]. Astfel, operatorul unui metamotor de căutare efectuează în mod intenționat o reutilizare a unei părți substanțiale sau chiar a ansamblului conținutului bazei de date în care acest metamotor efectuează căutări [28]. Pe de altă parte, este lipsit de importanță faptul că, pentru a accede la toate informațiile privind o ofertă de vânzare a unui autoturism de ocazie, este necesar să se urmeze linkul către baza de date de origine a acestui anunț [29].

Aplicarea în prezenta cauză

33. Un motor de căutare specializat precum cel furnizat de Melons are o funcționare diferită de cea a unui metamotor de căutare. Astfel, acesta nu utilizează formularele de căutare ale site-urilor internet pe care permite efectuarea căutării și nu traduce în timp real cererile utilizatorilor săi în criterii utilizate de aceste formulare. În schimb, el indexează în mod regulat aceste site-uri și păstrează o copie a lor pe propriile servere. În continuare, datorită propriului formular de căutare, el permite utilizatorilor să efectueze căutări potrivit criteriilor pe care le propune, această căutare efectuându-se în datele indexate. Astfel, motorul de căutare al Melons procedează în mod asemănător motoarelor de căutare pe internet generaliste, precum Google. Diferența este că, în timp ce motoarele de căutare generaliste parcurg în principiu tot webul (*World Wide Web*), trecând de la o pagină de internet la alta prin hiperlinkurile conținute pe aceste pagini, un motor de căutare specializat este programat pentru a indexa numai site-urile internet din domeniul său de specializare, în speță site-urile care conțin anunțuri de angajare. Pe de altă parte, metoda sa de indexare și formularul său de căutare sunt optimizate pentru a permite căutări și selectarea rezultatelor potrivit criteriilor relevante din punctul de vedere al persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, în special tipul postului și locul de muncă. Un astfel de motor de căutare utilizează, așadar, în mod intenționat anumite site-uri internet, precum cel al CV-Online.

34. Or, în Hotărârea Innoweb, Curtea a specificat caracteristicile unui metamotor de căutare a cărui funcționare este calificată drept reutilizare a conținutului bazelor de date în care acest motor permite efectuarea unei căutări. Aceste caracteristici sunt furnizarea unui formular de căutare care oferă în esență aceleași caracteristici ca formularele de căutare ale bazelor de date reutilizate, traducerea în timp real a cererilor și prezentarea rezultatelor într-o ordine întemeiată pe criterii comparabile cu cele utilizate de aceste baze, cu reunirea repetărilor găsite în mai multe baze de date [30].

35. Considerăm totuși că hotărârea respectivă nu poate fi interpretată *a contrario*, în sensul că orice alt serviciu furnizat pe internet nu efectuează o reutilizare a unei baze de date pentru simplul motiv că nu prezintă aceleași caracteristici. Curtea s-a referit la situația din cauză principală pentru a oferi un răspuns precis instanței de trimitere. Concluzia la care a ajuns Curtea nu se întemeiază însă pe detaliile funcționării metamotorului de căutare în discuție în speță, ci pe faptul că acesta permitea explorarea într-un mod neprevăzut de producătorul bazei de date în discuție a întregului conținut al acestei baze, punând astfel acest conținut la dispoziția propriilor utilizatori.

26 Hotărârea Innoweb, punctele 40 și 51.

27 Hotărârea Innoweb, punctul 48.

28 Hotărârea Innoweb, punctele 52 și 53.

29 Hotărârea Innoweb, punctele 44 și 45.

30 Hotărârea Innoweb, dispozitivul.

36. Or, după cum rezultă din informațiile cuprinse în cererea de decizie preliminară și în observațiile părților, aceeași capacitate de explorare a ansamblului conținutului unei baze de date (sau, mai precis, a mai multe baze de date în același timp) este oferită de un motor de căutare specializat, precum cel al Melons. Acest motor de căutare permite efectuarea unor căutări pe mai multe site-uri internet cu anunțuri de angajare, potrivit criteriilor relevante și fără a trece prin formularele de căutare proprii ale acestor site-uri. Rezultatul acestei căutări acordă utilizatorului accesul la anunțurile de angajare selectate potrivit criteriilor menționate. În măsura în care site-urile internet menționate pot fi calificate drept baze de date protejate prin dreptul *sui generis* prevăzut de Directiva 96/9, motorul de căutare în discuție permite explorarea întregului conținut al acestor baze, procedând la reutilizarea acestui conținut, în sensul dat termenului de „reutilizare" de Curte în Hotărârea Innoweb. În plus, prin indexarea și prin recopierea pe propriul server a conținutului site-urilor internet, motorul de căutare al Melons efectuează o extragere a conținutului bazelor de date pe care le constituie aceste site-uri. Furnizarea hiperlinkurilor către anunțurile care figurează pe site-ul internet al CV-Online și reproducerea informațiilor conținute în metatagurile din acest site, menționate în întrebările preliminare, sunt doar manifestări externe, de importanță secundară, ale acestei extrageri și ale acestei reutilizări. Situația în discuție în litigiul principal nu diferă, așadar, în mod substanțial de cea din cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Innoweb.

37. Prin urmare, trebuie să se concluzioneze că un motor de căutare care copiază și indexează ansamblul sau o parte substanțială a bazelor de date accesibile în mod liber pe internet și ulterior permite utilizatorilor săi să efectueze căutări în aceste baze de date potrivit unor criterii relevante din punctul de vedere al conținutului lor efectuează o extragere și o reutilizare a acestui conținut în sensul articolului 7 alineatul (2) din Directiva 96/9. În aceste condiții, considerăm că analiza nu ar trebui să se oprească aici. Astfel, dreptul de a interzice o asemenea extragere și reutilizare trebuie, în opinia noastră, să îndeplinească unele condiții suplimentare.

Obiectul și obiectivul protecției prin dreptul sui generis

38. Trebuie să se constate că în Hotărârea Innoweb Curtea a dat noțiunii de „reutilizare" o interpretare foarte protectoare pentru interesele producătorilor bazelor de date [31]. Astfel, un metamotor de căutare ar fi putut fi analizat ca o simplă automatizare a căutării în mai multe baze de date. Or, această funcționalitate a căutării este, în orice caz, prevăzută de producătorii bazelor de date [32]. Conținutul unei baze de date este deja pus la dispoziția publicului, în măsura în care este vorba despre o bază disponibilă cu acces liber pe internet, de însuși producătorul său.

39. Curtea a decis să acorde producătorilor bazelor de date protecție împotriva metamotoarelor de căutare în situații precum cele din cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Innoweb pentru a preveni crearea unor produse concurente parazite. Într-adevăr, o asemenea activitate ar fi riscat să cauzeze producătorilor menționați o pierdere a veniturilor și să îi priveze de veniturile care ar trebui să le permită să își amortizeze investițiile pentru crearea și pentru funcționarea bazelor de date [33]. Astfel, după cum am arătat deja [34], protecția acestor investiții constituie *ratio legis ultime* al Directivei 96/9 [35]. În opinia noastră, pentru a realiza obiectivele acestei directive fără a aduce atingere totodată altor interese legitime, este necesar să se includă preocupările care au ghidat Curtea în cauza menționată în interpretarea dreptului *sui generis* prevăzut la articolul 7 din directiva menționată.

31 Sau chiar prea protectoare, potrivit anumitor autori. A se vedea în special Husovec, M., „The End of (Meta) Search Engines in Europe?", *Chicago-Kent Journal of Intellectual Property*, 2014, nr. 1, p. 145-172.

32 Și transformă un amalgam de informații într-o bază de date, făcând ca elementele sale să fie accesibile în mod individual, astfel cum impune articolul 1 alineatul (2) din Directiva 96/9 (a se vedea Hotărârea din 9 noiembrie 2004, Fixtures Marketing, C-444/02, EU:C:2004:697, punctul 31).

33 Hotărârea Innoweb, punctele 41-43, precum și punctul 48.

34 A se vedea punctul 19 din prezentele concluzii.

35 A se vedea considerentele (7)-(12), precum (40) și (41) ale acestei directive.

40. Astfel, deși dreptul *sui generis* prevăzut la articolul 7 din Directiva 96/9 are ca obiectiv protejarea producătorilor bazelor de date împotriva creării de produse concurente parazite [36], acesta nu trebuie să conducă deopotrivă la împiedicarea creării de produse inovatoare cu valoare adăugată [37]. Or, se poate dovedi dificil să se facă distincția între aceste două categorii de produse. Ceea ce va părea parazit pentru producătorul unei baze de date va reprezenta o mare valoare adăugată pentru utilizatori.

41. Diferiții agregatori de conținut pe internet sunt un excelent exemplu. Aceștia nu numai că permit să se structureze mai bine și să se caute mai eficient informația pe internet, ci contribuie și la buna funcționare a concurenței și la transparența ofertelor și a prețurilor. Ei permit, așadar, o reducere a costurilor pentru consumatori și o alocare mai eficientă a resurselor. În anumite sectoare, agregatorii de conținut au stat la originea unei adevărate revoluții pe piață, de exemplu pe cea a transportului aerian al pasagerilor. Prin urmare, acești agregatori au un rol deloc neglijabil în funcționarea internetului și, mai general, în cel al economiei digitale.

42. În același timp, este indiscutabil că acești agregatori, grefând serviciile lor pe cele ale creatorilor de conținut pe internet, profită de efortul economic al acestor creatori. Procedând astfel, aceștia uzurpă, într-o măsură variabilă, modelele economice ale operatorilor al căror conținut este supus agregării, precum producătorii bazelor de date accesibile pe internet. Problema este, așadar, de a stabili justul echilibru între interesele acestor operatori și cele ale agregatorilor de conținut și ale utilizatorilor acestora.

43. Considerăm că, în cazul bazelor de date protejate prin dreptul *sui generis* în temeiul articolului 7 din Directiva 96/9, voința legiuitorului Uniunii era de a fundamenta acest echilibru pe noțiunea de investiție a producătorului bazei de date. Astfel, criteriul atingerii aduse investiției, în sensul riscului adus posibilității de amortizare a acestei investiții, drept condiție a acordării protecției prin dreptul *sui generis*, ar permite, în opinia noastră, atingerea obiectivelor acestui drept [38] fără a limita în mod disproporționat inovarea pe piața informațională.

44. În opinia noastră, textul articolului 7 din Directiva 96/9 permite recurgerea la un asemenea criteriu. Astfel, potrivit articolului 7 alineatul (1) din această directivă, producătorul unei baze de date beneficiază de dreptul de a interzice extragerea și reutilizarea ansamblului sau ale unei părți substanțiale a conținutului acesteia *atunci când obținerea, verificarea sau prezentarea acestui conținut atestă o investiție substanțială din punct de vedere calitativ sau cantitativ*.

45. Din această formulare reiese că primul obiectiv al acestei dispoziții este limitarea protecției prin dreptul *sui generis* numai la bazele de date a căror creare sau funcționare necesită investiții substanțiale. Acest obiectiv este în conformitate cu cel al Directivei 96/9, care este de a proteja și de a stimula asemenea investiții. Această limitare are însă și o funcție de protecție a concurenței. Astfel, Curtea a avut deja ocazia să statueze că investiția în cauză trebuie să privească în special colectarea informațiilor care formează conținutul bazei de date, excluzând investițiile în crearea acestor informații [39]. Acest lucru permite împiedicarea monopolizării informației de către entitatea care a creat această informație [40].

36 A se vedea considerentul (42) al acestei directive.

37 A se vedea considerentul (47) al acestei directive.

38 Este necesar să se facă o distincție între *obiectul* protecției prin dreptul *sui generis*, și anume conținutul bazei de date, și *obiectivul* acestei protecții, și anume investiția.

39 A se vedea în special Hotărârea din 9 noiembrie 2004, The British Horseracing Board și alții (C-203/02, EU:C:2004:695, punctul 1 primul paragraf din dispozitiv).

40 A se vedea în special Derclaye, E., *op.cit.*, p. 94.

46. În același spirit, protecția conferită prin dreptul *sui generis* ar trebui acordată numai atunci când extragerea sau reutilizarea în cauză constituie o atingere adusă investiției în crearea sau în funcționarea bazei de date a cărei protecție este urmărită, în sensul că acestea reprezintă un risc pentru posibilitățile de amortizare a acestei investiții, în special prin amenințarea veniturilor provenite din exploatarea bazei de date în discuție. Astfel, scopul urmărit prin limitarea protecției numai la bazele de date care au determinat investiții substanțiale nu ar fi atins decât în parte dacă această protecție ar putea fi invocată împotriva unor acțiuni care nu aduc atingere investiției în cauză.

47. Prin urmare, instanțele naționale ar trebui să verifice nu numai dacă are loc o extragere sau o reutilizare a ansamblului sau a unei părți substanțiale a conținutului unei baze de date și dacă obținerea, verificarea sau prezentarea acestui conținut atestă o investiție substanțială, ci și dacă extragerea sau reutilizarea în cauză constituie un risc pentru posibilitățile de amortizare a acestei investiții. Numai în acest caz producătorii bazelor de date ar trebui să aibă dreptul de a interzice extragerea sau reutilizarea conținutului bazelor lor.

48. CV-Online afirmă că își obține veniturile din plățile efectuate de angajatori pentru anunțurile plasate pe site-ul său internet. Prin urmare, este vorba despre un mod de finanțare diferit de cel al bazei de date în discuție în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Innoweb, care se baza pe publicitate. Potrivit CV-Online, prețul pe care l-ar putea solicita acestor angajatori ar depinde de numărul de persoane care vizitează site-ul său. Or, acest număr ar scădea ca urmare a existenței unor servicii precum motorul de căutare al Melons.

49. Cu toate acestea, în primul rând, această afirmație pare pur ipotetică și ar necesita să fie susținută de probe solide pentru a putea fundamenta o atingere adusă investiției în baza de date a CV-Online ca urmare a existenței unor motoare de căutare specializate precum cel al Melons. În al doilea rând, un astfel de motor de căutare nu înlocuiește decât formularul de căutare al site-ului internet al CV-Online. În schimb, acest site internet rămâne intermediarul necesar între persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă și angajatori, întrucât numai acest site conține informațiile complete cu privire la anunțurile de angajare, precum și un dispozitiv care permite utilizatorilor să își depună candidatura direct de pe acest site[41]. Din punctul de vedere al angajatorilor, eficiența CV-Online ca spațiu de căutare a angajaților nu pare, așadar, afectată. În sfârșit, în al treilea rând, dreptul *sui generis* nu are vocația de a proteja împotriva existenței oricărei concurențe, ci împotriva parazitismului comercial. Prin urmare, CV-Online nu se poate prevala de acest drept pentru a se opune existenței oricărui alt motor de căutare în materie de anunțuri de angajare. Toate acestea țin însă de aprecieri factuale pe care va trebui să le efectueze instanța de trimitere.

50. Pe de altă parte, această instanță va trebui de asemenea să ia în considerare un aspect suplimentar, și anume protecția concurenței.

Aspectele legate de protecția concurenței

51. Amintim că, potrivit articolului 13 din Directiva 96/9, această directivă nu aduce atingere, printre altele, dispozițiilor legale privind concurența neloială. Norma respectivă, care conține, pe de altă parte, o listă lungă de domenii ale dreptului care nu sunt afectate de directiva menționată, poate părea că nu constituie decât o rezervă obișnuită, prezentă în numeroase texte legislative ale Uniunii. Totuși, în cazul Directivei 96/9 și al dreptului *sui generis* pe care îl instituie în special, această menționare a concurenței neloiale are o importanță considerabilă.

41 Acest din urmă dispozitiv nu face parte din baza de date, ci constituie un serviciu suplimentar. El ține totuși de exploatarea normală a bazei sale de date de către CV-Online. Această exploatare nu este afectată, cu privire la acest aspect, de existența motorului de căutare al Melons.

52. Astfel, deși dreptul *sui generis* ia forma unui drept de proprietate intelectuală, originea sa se află în dreptul concurenței neloiale [42]. Obiectivul său este de a proteja producătorii bazelor de date împotriva practicii caracteristice a concurenței neloiale care este parazitismul. Considerăm că această protecție nu poate conduce însă la un alt comportament anticoncurențial, și anume abuzul de poziție dominantă. Or, protecția producătorilor bazelor de date prin dreptul *sui generis* riscă să conducă la asemenea practici. Autorii Directivei 96/9 erau de altfel conștienți de acest risc. Prin urmare, preocuparea de a-l evita este menționată în mod expres ca fiind rațiunea existenței normei, instituită prin Directiva 96/9, privind neafectarea dreptului concurenței național sau al Uniunii conținute la articolul 13 din aceasta [43].

53. Curtea a avut deja în mai multe rânduri ocazia să statueze că exercitarea dreptului exclusiv care protejează o bază de date poate da naștere unui comportament abuziv atunci când acest refuz privește informații indispensabile pentru exercitarea activității în cauză, se opune apariției unui produs nou pentru care există o cerere potențială, nu este justificat de considerații obiective și este de natură să excludă orice concurență pe o piață derivată [44].

54. Este adevărat că această jurisprudență privea refuzul acordării unei licențe, în timp ce în prezenta cauză este vorba despre o reutilizare a conținutului unei baze de date fără autorizarea producătorului acestei baze. Cauzele în care Curtea a avut ocazia să se pronunțe priveau însă baze de date protejate prin dreptul de autor, care conferă titularului său facultatea exclusivă de a autoriza sau de a interzice orice formă de exploatare a obiectului protejat. În cazul unui astfel de drept, orice încălcare a sferei rezervate exclusiv titularului dreptului constituie o atingere adusă dreptului menționat. În schimb, dreptul *sui generis* prevăzut la articolul 7 din Directiva 96/9 nu acordă un drept exclusiv la fel de extins ca dreptul de autor. Acest articol instituie numai facultatea producătorului unei baze de date de a interzice extragerea sau reutilizarea conținutului acestei baze. Prin urmare, exercitarea acestei facultăți este cea care trebuie apreciată din punctul de vedere al interzicerii abuzului de poziție dominantă.

55. Site-ul internet „CV.lv” este prezentat ca fiind cel mai important site de anunțuri de angajare din Letonia. Prin urmare, este posibil ca utilizarea informațiilor pe care le conține să fie indispensabilă pentru exercitarea activității de agregare a anunțurilor de angajare pe internet în acest stat membru [45]. Refuzarea accesului la aceste informații ar împiedica, așadar, apariția unor astfel de servicii pe această piață. Dacă instanța de trimitere ar constata că funcționarea motoarelor de căutare precum cel al Melons nu aduce atingere în mod serios investiției CV-Online în baza sa de date [46], acest lucru ar face să dispară unica, în opinia noastră, justificare obiectivă a refuzului.

56. În sfârșit, refuzul în discuție este în mod evident de natură să excludă concurența pe piața relevantă. Astfel, în primul rând, CV-Online își exercită dreptul de a interzice extragerea și reutilizarea conținutului bazei sale de date în mod selectiv. Această societate afirmă ea însăși că nu se opune indexării și reproducerii site-ului său internet de către motoarele de căutare generaliste, precum Google. Dimpotrivă, ea facilitează această indexare prin dotarea site-ului său cu metataguri pentru a face această indexare mai precisă și pentru a capta utilizatorii care caută anunțuri de angajare prin intermediul acestor motoare de căutare generaliste. În schimb, CV Online se opune aceluiași comportament al motoarelor de căutare specializate precum cel al Melons, întrucât acestea pot intra în concurență cu propria activitate.

42 A se vedea Propunerea de directivă a Consiliului privind protecția juridică a bazelor de date, COM(92) 24 final, punctele 5.3.6-5.3.10, p. 35.

43 Potrivit considerentului (47) al Directivei 96/9, „protecția prin dreptul *sui generis* nu trebuie să se exercite astfel încât să faciliteze abuzurile de poziție dominantă […], întrucât, în consecință, dispozițiile prezentei directive nu aduc atingere aplicării regulilor concurenței, indiferent dacă acestea sunt comunitare sau interne”.

44 Hotărârea din 29 aprilie 2004, IMS Health (C-418/01, EU:C:2004:257, punctele 35 și 37, precum și jurisprudența citată).

45 Într-adevăr, o asemenea activitate nu are prea multă utilitate pentru utilizatori dacă actorul major de pe piață lipsește din rezultatele agregate.

46 A se vedea punctele 48 și 49 din prezentele concluzii.

57. În al doilea rând, CV-Online este activă nu numai pe piața principală a anunțurilor de angajare pe internet, ci și pe piața derivată a agregatorilor unor astfel de anunțuri, prin intermediul celuilalt site internet al său, „Visidarbi.lv”, un agregator de anunțuri de angajare din diferite surse, printre care site-ul „CV.lv” [47]. Prin urmare, este posibil ca exercitarea de către CV-Online a dreptului său de a interzice extragerea și reutilizarea conținutului site-ului său internet „CV.lv” să aibă în realitate ca obiectiv nu protecția investiției în baza sa de date, ci excluderea Melons de pe piața derivată a agregatorilor de anunțuri de angajare.

58. Bineînțeles, criteriile stabilite în jurisprudența Curții își găsesc aplicarea în cadrul articolului 102 TFUE. Dacă comportamentul CV-Online nu afectează comerțul dintre statele membre, atunci acest articol nu este aplicabil. Astfel, articolul 13 din Directiva 96/9 face referire atât la dreptul Uniunii, cât și la dreptul național al concurenței. Prin urmare, în lumina dreptului leton al concurenței va reveni instanței de trimitere sarcina de a verifica dacă comportamentul CV-Online caracterizează un abuz de poziție dominantă. În cazul unui răspuns afirmativ, această instanță ar trebui, în opinia noastră, să deducă consecințele care decurg în dreptul concurenței dintr-un astfel de abuz. Aceste consecințe pot merge, dacă instanța de trimitere consideră că este adecvat, până la a refuza CV-Online beneficiul protecției prin dreptul *sui generis* prevăzut la articolul 7 din Directiva 96/9.

Limitarea dreptului producătorului unei baze de date

59. Astfel cum am arătat deja [48], condiția existenței unei atingeri aduse investiției producătorului unei baze de date ar trebui, în opinia noastră, să țină de încadrarea dreptului acestui producător de a interzice extragerea și reutilizarea ansamblului sau ale unei părți substanțiale a conținutului acestei baze. Același lucru este valabil în ceea ce privește riscul de abuz de poziție dominantă, întrucât un astfel de abuz ar fi în mod incontestabil contrar obiectivului dreptului *sui generis* prevăzut de Directiva 96/9. Prin urmare, propunem să se interpreteze articolul 7 alineatul (1) din această directivă în sensul că producătorul unei baze de date nu are dreptul de a interzice extragerea sau reutilizarea ansamblului sau a unei părți substanțiale a conținutului acestei baze decât cu condiția ca aceste acte să aducă atingere investiției sale în obținerea, în verificarea sau în prezentarea acestui conținut, cu alte cuvinte, să constituie un risc pentru posibilitățile de amortizare a acestei investiții prin exploatarea normală a bazei de date în discuție. Pe de altă parte, o astfel de interdicție nu poate să constituie un abuz de poziție dominantă a producătorului bazei de date pe piața relevantă sau pe o piață derivată. Desigur, revine instanțelor competente sarcina de a verifica dacă aceste condiții sunt îndeplinite.

Concluzie

60. Având în vedere toate aceste considerații, propunem să se răspundă la întrebările preliminare adresate de Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija (Curtea Regională din Riga, Secția civilă, Letonia) după cum urmează:

Articolul 7 alineatele (1) și (2) din Directiva 96/9/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 martie 1996 privind protecția juridică a bazelor de date trebuie interpretat în sensul că:

– un motor de căutare care copiază și indexează ansamblul sau o parte substanțială a conținutului bazelor de date accesibile în mod liber pe internet și ulterior permite utilizatorilor săi să efectueze căutări în aceste baze de date potrivit unor criterii relevante din punctul de vedere al conținutului lor efectuează o extragere și o reutilizare a acestui conținut în sensul acestei dispoziții;

47 Deși reprezentantul CV-Online, întrebat cu privire la acest site în ședință, a arătat că nu este mandatat să discute despre acest subiect, informațiile cuprinse pe site-ul „Visidarbi.lv” indică în mod clar că este vorba despre un agregator de anunțuri de angajare pe internet care aparține CV-Online (funcționarea acestui agregator este prezentată în detaliu de constructorul său la adresa următoare: https://arkbauer.com/portfolio/building-a-brand-new-visidarbi-lv-job-portal-and-aggregator/).

48 A se vedea punctele 39-47 din prezentele concluzii.

– producătorul unei baze de date nu are dreptul de a interzice extragerea sau reutilizarea ansamblului sau a unei părți substanțiale a conținutului acestei baze decât cu condiția ca aceste acte să aducă atingere investiției sale în obținerea, în verificarea sau în prezentarea acestui conținut, cu alte cuvinte, să constituie un risc pentru posibilitățile de amortizare a acestei investiții prin exploatarea normală a bazei de date în discuție, aspect a cărui verificare este de competența instanței de trimitere.

Instanțele naționale trebuie să se asigure că exercitarea dreptului de a interzice extragerea sau reutilizarea ansamblului sau a unei părți substanțiale a conținutului unei baze de date nu conduce la un abuz de poziție dominantă, în sensul articolului 102 TFUE sau al dreptului național al concurenței, al producătorului acestei baze de date pe piața relevantă sau pe o piață derivată.